

Adnan TÜRKDAMAR
Niğde Vali Yardımcısı

İki yılını dolduran başkanlık sisteminin özellikle terörle, afetlerle ve dünyayı etkisi altına alan salgınla mücadelede başarı getirdiği görülmüştür.

Başkanlık Sisteminin KRİZ YÖNETİMİ PERFORMANSI

Bu makalemizde ülkemizde iki yıldır uygulanmakta olan başkanlık sisteminin terörle, afetlerle, salgın hastalıklarla mücadele ve kriz yönetimindeki performansı değerlendirilmeye çalışılacaktır. Malatya-Elazığ depremi, Van'da düşen çığ, İdlip saldırısı, İstanbul uçak kazası, ekonomik saldırılar ve pandemi iki yıla sığın afet ve krizlerdendir.

Bilindiği gibi, 16 Nisan 2017'deki referandumda % 51,41 oy oranıyla kabul edilen Anayasa Değişikliğiyle ülkemizde yönetim sistemi değişmiş ve 24 Haziran 2018'de yapılan Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekili Seçimleri sonucunda Recep Tayyip Erdoğan % 52,6'lık oyla Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin ilk Cumhurbaşkanı

olmuş ve 9 Temmuz 2018'de TBMM Genel Kurulunda yemin etmesiyle sistem resmen yürürlüğe girmiştir.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi iki yılını doldurmuştur. 64 Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 1005 Cumhurbaşkanı Kararı, 32 Cumhurbaşkanlığı Kararı ile Yürürlüğe Konulan Yönetmelik, 54 Cumhurbaşkanlığı Genelgesi Resmi Gazete'de yayınlanmış, Yeni Sistemde Bakanlık sayısı 16 olmuş, 703 sayılı KHK ile mevzuattaki başbakana ve bakanlar kuruluna yapılan atflar Cumhurbaşkanına yapılmış sayılarak Başbakanlık ve Bakanlar Kurulu kaldırılmıştır.

Cumhurbaşkanının alacağı kararlar ve izleyeceği politikalarla ilgili eğitim, sağlık, aile, tarım, ekonomi, teknoloji gibi alanlarda politika kurulları oluşturulmuş ve üye atamaları yapılmıştır. Ayrıca Cumhurbaşkanının çalışmalarında yardımcı olmak üzere ofisler kurulmuş ve görevlendirmeler yapılmıştır.

20 Temmuz 2016'da ilan edilen OHAL 18 Temmuz 2018'de sona ermiş, yüzer günlük eylem planları açıklanmış, hedeflenen eylemlerin çoğu hayata geçirilmiştir. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının ve Hazine ve Maliye Bakanlığının birlikte hazırladığı ilk iki Bütçe TBMM'den geçmiştir.

Reform Eylem Grubu üç yılın ardından yeniden toplanmış, 2023 Eğitim Vizyonu açıklanmış, Orta Vadeli program Yeni Ekonomi Programı adıyla güncellenmiş, 2019-2023 Orta Vadeli Programı yayınlanmıştır.

Astana süreci hayata geçmiş, S-400'ler alınmış, Türkiye Uzay Ajansı ve Türkiye Atom Enerjisi Kurumu kurulmuş, Yavuz ve Fatih petrol arama faaliyetleri için Akdeniz'e gönderilmiş, Libya ile geliştirilen

diplomatik ilişkiler ülkemize kurulmak istenen kıta sahanlığı tuzağını bozmuştur. 31 Mart 2019 Mahalli İdareler Seçimi yapılmıştır. FETÖ, PKK, DEAŞ terör örgütleriyle mücadele en güçlü şekilde devam etmiş, El-Bab ile 900 kilometrelik kuşatma koridoru yarılmış, Fırat Kalkanı ile Afrin, Zeytin Dalı ile Cerablus, Pençe harekâtlarıyla Hakur'ka, Haftanın'e ve Sincar'a girilmiş, Kandil bombalanmaya başlanmıştır. Barış Pınarı Harekâtıyla; ilk günden beri ifade edilen Güvenlik Koridoru oluşturulacak ve ülkemizdeki Geçici Sığınmacı Suriyeli Kardeşlerimiz topraklarına döneceklerdir.

İlk defa devletin resmi belgelerinde yerli ve milli ürünlerin destekleneceği yer almış, özellikle savunma sanayiinde milli projeler sahaya çıkmaya başlamıştır. İHA, SİHA, BORA, ATAK, HIZIR, MİLGEM, MEHMETÇİK, ALTAY, TCG ANADOLU, ATOM, HERKUL, SOM, UMTAS, FIRTINA, AKYA, ANKA, ATMACA, ARMA, KİRPİ, KOBRA, GÖKTÜRK, GÖZCÜ, HÜRKUŞ, İDA, KASIRGA, MPT ve PARS projelerinin hayata geçirilmesiyle heyecanlanan ve özgüvenine kavuşan milletimiz otomobil, hibrit ve ilahta da Türk markalarını beklemeye başlamıştır.

Elazığ-Malatya depreminde ilk gece ülkemizin her yanından itfaiyeler ve arama-kurtarma ekiplerinin olay mahalline intikalinden, 52 saatte arama-kurtarma işleminin bitirilerek enkaz altındaki çıkarılması, depremin sabahında çadır ve bataryaların hazır olması ve sıcak yemek verilmeye başlanması, bir hafta içerisinde hasar tespit çalışmalarının ve enkaz kaldırma işleminin tamamlanması, bir ay içerisinde hak sahipliğinin belirlenerek ödemelere başlanması ve yeni kurulacak kent için yer tespitinin yapıp ihale yapı-

20 Temmuz 2016'da ilan edilen OHAL 18 Temmuz 2018'de sona ermiş, yüzer günlük eylem planları açıklanmış, hedeflenen eylemlerin çoğu hayata geçirilmiştir.

arak inşaata başlanması, içişleri ve Çevre bakanlarının olay mahallinde bulunmaları ve tüm bu süreçlerin günlük kamuoyuna aktarılması bir başarı destanıdır.

Gezeganimizi saran COVID-19 virüs salgınında, sağlık yönetimimiz başta olmak üzere Bakanlığımızın 7/24 çalışarak toplum hayatı ile ilgili aldığı kararlar, pazar yerleri, berberler, kafeler, kıraathaneler, saunalar, lokantalar, AVM'ler, 65 yaş üstü vatandaşlar ve 20 yaş altı gençler alanlarında çıkarılan 83 genelge; bu genelgeler doğrultusunda 81 ilde ve 920 ilçede alınan HIFZISSİHHA kararları, salgın nedeniyle kapatıldığı için işini kaybedenlere FAZ-1-2-3 kapsamında Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarınca evlerinde ödeme yapılması, salgın boyunca evlerinden çıkmayan yaşlı ve kimsesizlere; gıda, ilaç ve maaş gibi temel ihtiyaçlarını

Virüsle mücadelede başarının sırrı, güçlü başkan, sağlık sistemi ve fedakâr sağlık personeli, vali ve kaymakamlardır.

Terörle, afetlerle, pandemiyle mücadeleden aldığımız sinerjiyle on beş yıldır devam eden reformların sürdürülmesi, tasarruf ve üretime ağırlık verilmesinin yanında pandemiyle birlikte büyükşehirlerden ve yüksek katlı binalardan kaçış başlamışken yeni bir KIRSALA DÖNÜŞ kararı alınması yerinde olacaktır.

konutlarına ileten il ve ilçelerdeki vefa sosyal destek grupları; yurtdışından gelen vatandaşlarımızın 14 gün boyunca KYK yurtlarında karantinada tutulması, cezaevi tahliyele-ri, bu arada tarım ve sanayiinin za-

Kriz yönetimi ve silah üretiminde gösterdiğimiz destansı başarılardan sonra pandemide kuşandığımız seferberlik ruhunu kaybetmeden yeniden üretim, tasarruf ve ihracat hamlesi başlatmanın tam zamanı.

rar görmemesi için alınan kararlar; bulaş rakamlarının kamuoyuna günlük açıklanması birlikte değerlendirildiğinde Devlet-vatandaş işbirliği ve seferberlik ruhuyla topyekün yapılan bu mücadelede de başarı öyküsünün olduğunu kibirli egemen ülkeler bile kabul etmiştir.

Virüsle mücadelede başarının sırrı, güçlü başkan, sağlık sistemi ve fedakâr sağlık personeli, vali ve kaymakamlar.

Yukarıda anlatılmaya çalışıldığı gibi ulusal ve uluslararası politika ve uygulamalarda vaziyet iyi iken, taşrada ince çalışılması gereken işlerde bu çalışmayı yapması gereken bürokrattan beklenen hareket gelmemektedir. Gerçi müfettişlerin uzun yıllar sonra sahaya gönderilmesi ve denetimlere başlamaları iyi bir gelişme olmakla birlikte ekonomide, tarımda, sağlıkta, sosyal politikalarda tasarruf edici, istismarları önleyici, kırsal dönüşümü ve üretimi destekleyici, aile kurumunu konsolide eden politika ve uygulamalar bir türlü hayata geçmemektedir. Kamu personeli, emek ve gayret isteyen ince çalışmalar yapmaları için cesaretlendirilmelidirler.

Kriz yönetimi ve silah üretiminde gösterdiğimiz destansı başarılarından sonra pandemide kuşandığımız seferberlik ruhunu kaybetmeden yeniden üretim, tasarruf ve ihracat hamlesi başlatmanın tam zamanı. Kamu bürokrasisini sarıp sarmalayan yorulmuşluk, yılgınlık, heycansızlık halini pandemiyle birlikte üzerimizden atmış ve içi boş, gündemsiz, hazırlıksız yapılan komisyonların yerini anında, hızlı, mesai mefhumu gözetmeyen konuyla ilgili kişilerle kurulan gruplar ve video-konferans sistemi almıştır.

Dolayısıyla reformlar aynı hızla devam etmeli, halka ve beldeye hiçbir hizmet üretmeden sadece başkana hizmet etmeye devam eden kasaba belediyelerinin kaldırılarak hazırlığı birkaç yıl önce yapılan büyükşehir uygulamasına geçilmesi, kamuculuğun yeniden hayata geçirilmesi, ilaç ve hibrit üretiminde devletin mutlaka yer alması beklenmektedir.

Terörle, afetlerle, pandemiyle mücadeleden aldığımız sinerjiyle on beş yıldır devam eden reformların sürdürülmesi, tasarruf ve üretime ağırlık verilmesinin yanında pandemiyle birlikte büyükşehirlerden ve yüksek katlı binalardan kaçış başlamışken yeni bir KIRSALA DÖNÜŞ kararı alınması yerinde olacaktır. Böylece kentsel dönüşümle boşalan köylerin, kasabaların normalleşmesi, boş duran toprakların ekilip-dikilmesi, hayvancılığın canlandırılması ile hem şehirlerin aşırı dengesiz, çarpık büyümesinin önüne geçilmesi hem de her karış toprağın değerlendirilmesi sağlanacaktır. Mega-kentler de, şehirler de, kırsal da rahatlayacak, normalleşecek, doğallaşacak, fitrata uygun hale gelecektir.

Önemli ve değerli olduğu açığa çıkan il yönetiminin daha da güçlenmesi adına etkin, etkili, verimli; hukuk, teftiş, planlama yönünden güçlendirilmiş valilik sisteminin hayata geçirilmesi gerektiğini değerlendirmekteyim.

İki yılını dolduran başkanlık sisteminin özellikle terörle, afetlerle ve dünyayı etkisi altına alan salgınla mücadelede başarı getirdiği görülmüştür. Başarıda hızlı karar almanın etkisi büyüktür. Kazanımların her alanda artması için herkesin samimi çalışarak üzerine düşeni layıkıyla yapması gerekmektedir.